

www.ketab.ir

قصه های زبان مادری

(استان مرکزی)

گردآوری و تألیف: رمضان یاحقی

سرشناسه	یا حقی، رمضان، ۱۳۴۹ - ، گردآورنده
عنوان و نام پدیدآور	قصه‌های زبان مادری (استان مرکزی) / گردآوری و تألیف رمضان یا حقی
مشخصات نشر	اراک: انتشارات گفت، ۱۴۰۰
مشخصات ظاهری	[۲۲۳] ص؛ ۵/۲۱×۵/۱۴ س.م.
شابک	۷۰۰۰۰۰-۰۲-۹۸۰۵۶-۹۷۸-۶۲۲
وضعیت فهرست نویسی	فیا
موضوع	داستان‌های فارسی -- ایران -- استان مرکزی -- قرن ۱۴ -- مجموعه‌ها
موضوع	Persian fiction -- Iran -- Markazi (Province) -- ۲۰th century -- Collections
موضوع	داستان‌های کوتاه فارسی -- قرن ۱۴ -- مجموعه‌ها

موضوع	Short stories, Persian -- ۲۰th century -- Collections
رده بندی کنگره	PIR۴۲۴۹
رده بندی دیویی	۸۳۴/۸۰۲۶
شماره کتابشناسی ملی	۷۵۷۶۶۸۷

گفت

انتشارات گفت

نام کتاب: قصه‌های زبان مادری

نام نویسنده: رمضان یا حقی

ناشر: گفت

شمارگان: ۱۰۰۰

نوبت چاپ: اول/ ۱۴۰۰

چاپ: آبان

قیمت: ۷۰۰۰۰ تومان

شابک: ۹۸۰۵۶-۶۲۲-۹۷۸-۰-۲

حق چاپ و هرگونه استفاده برای ناشر محفوظ است.

نشانی: (اراک) بازار منتلی، برای کتابفروشی ها، راه پله دوم سمت راست شماره تماس: ۰۹۱۸۸۶۰۴۳۳۸

nashregoft@yahoo.com

@ramazaneyahaghi

ramazaneyahaghi@yahoo.com

پیشگفتار

گویشها و لهجه ها میراثی گرانبها و معنوی است که در طی سالها زندگی اجتماعی بشر شکل گرفته است. گویش و لهجه بخش جدا نشدنی هر جامعه انسانی است که در قالب ده یا شهر شکل گرفته است. گویشها و لهجه ها نشانه تفکر و پیشینه هر قوم و ملتی و پشتیبان و گنجینه ای تمام نشدنی برای زبان معیار آنها ست. گویش ها و لهجه ها زیبایی ویژه ای به جوامع انسانی می دهد و تفاوتی شگفتی آفرین در بین شهرها و روستاها ایجاد می کند.

در استان مرکزی، که مبنای تنظیم این کتاب قرار گرفته است، علاوه بر حداقل پنج گویش، که بعضی از آنها منحصر به فرد هم هست، دهها و بلکه صدها لهجه رایج وجود دارد. متأسفانه در هجوم رسانه های شنیداری و دیداری و تغییر روش زندگی مردم، روز بروز شاهد کمزنگ شدن این لهجه ها و گویشها هستیم. یکی از دلایل عمده این امر، نبود کارهای فرهنگی و هنری متین و مناسب با گویشها و لهجه هاست. معمولاً گویشها و لهجه ها را کسی جدی نمی گیرد و باز هم متأسفانه به دلیل کارهای نمایشی و رادیو و تلویزیونی طنز و کمدی و حتی هزل و هجوی که در این سالها به لهجه ها و گویشهای محلی اجرا شده است، لهجه و گویش در نظر مردم مساوی طنز و هزل شده است و مردم معمولاً انتظار کارهای جدی به لهجه ها و گویشها را در رسانه ها ندارند.

خلاصه آنکه؛ حالا فاجعه ای فرهنگی در شهرها و روستاهای ما دارد اتفاق می افتد و آن اینکه دیگر مادران لهجه مادریشان را به فرزندانشان آموزش نمی دهند و از این بدتر گاهی آن را بی کلاسی هم می دانند و سعی می کنند فرزندانشان فقط به زبان معیار سخن بگویند. به همین

دلیل و بر خلاف رویه های معمول و به منظور آرایه کاری متین و ادبی، کسانی که این کتاب به همت آنها فراهم شده است به درخواستهای من جواب دادند و بیش از چهل قصه به گویش یا لهجه مادری خود، نوشتند و تعریف کردند. این قصه گوها قصه هایی از افسانه ها و اسطوره های محلی، تا داستانهای امروزی را با همتی مثال زدنی به گویش و یا لهجه مادری خود نوشته و ساعتها تنهایی یا به همراه من صرف آماده سازی و اعرابگذاری آنها کردند.

در این مجموعه سعی شده است تنوع لهجه ای و گویشی رعایت شود. این مجموعه برای پژوهشگران و زبانشناسان منبع دسترسی را فراهم می کند، چرا که نویسندگان آن کاملاً به گویش و لهجه تسلط دارند و در واقع زبان مادریشان را روایت کرده اند و این که این مجموعه قرار است به همراه لوح فشرده ای آرایه شود امید است در دراز مدت باعث ثبت و ماندگاری بسیاری از واژه ها و اصطلاحات محلی موجود در این داستانها و قصه ها شود.

اگر تفاوت مختصری در رسم الخط و اعراب گذاری داستانها و قصه ها و سبک نوشتاری آنها دیده می شود به دلیل ذوق و سلیقه گوناگون نویسندگان و قصه گوینان این مجموعه است.

در انتخاب قصه ها و داستانهای این مجموعه سعی شد تا حد امکان از قصه های کهن مردم همان شهر و دیار استفاده شود، تعدادی از قصه گوها هم از داستانهای امروزی که نوشته خودشان است و معمولاً به بخشی از تاریخ شهر و دیارشان اشاره می کند استفاده کرده اند. تنها در سه مورد مجبور به استفاده از منابع کتابخانه ای شدیم. من به سلیقه همه دوستانم احترام گذاشتم. این خود باعث تنوع قصه ها و کتاب شد. گاهی از یک شهر و یا روستا دو قصه از زبان و قلم دو قصه گو و نویسنده در کتاب و لوح فشرده آورده ایم، این به دلیل آن است که گاهی ریزه کاریها و تفاوتهای کمی در بین این دو نفر هست که برای

کسانی که به دنبال دانستن جنبه های گوناگون لهجه یا گویش هستند، مفید است.

سعی شده است تمام واژه هایی که تفاوت آوایی و تلفظی با لهجه معیار دارند در متن قصه ها اعراب گذاری شود، اعراب گذاریها به شکلی است که هرکسی بتواند براحتی و تا حد ممکن به ادای لهجه متن نزدیک شود، پس اگر واژه ای اعراب گذاری نداشته باشد، این یعنی اینکه مانند لهجه معیار بیان می شود.

ترتیب قصه ها در این مجموعه، بر اساس زودتر به انجام رسیدن آن است و دلیل دیگری ندارد.

نکته مهم اینکه؛ بناست این مجموعه را برای همه استانهای کشور انجام دهیم و دایره المعارفی بی نظیر از لهجه ها و گویشهای کشورمان فراهم آوریم. پس در همین جا برای پیگیری و اجرای این مقصود از همه دوستان و عزیزانی که می توانند یاریگر ما باشند درخواست کمک می کنم. امید که این مجموعه قدیمی هرچند کوچک برای کمک به ماندگاری لهجه ها و گویشهای محلی باشد.

سپاس:

ممنونم از تک تک کسانی که نامشان در ابتدای قصه ها و داستانهای این مجموعه آمده است. آنها را برای آماه شدن این قصه ها خیلی زحمت دادم. گاه تا نیمه های شب آنها را بیدار نگه داشتم که کار قصه ای را تمام کنیم. آنها یاران و دوستان خیلی خیلی خوبی برای من هستند. از همه آنها سپاسگزام.

از آقای مرتضی ماستری فراهانی، که نقش مهمی در شکل گیری این اثر داشتند ممنونم. با یاری ایشان تهیه و پخش برنامه قصه ها در رادیوی صدا و سیمای استان مرکزی امکان پذیر شد و در نهایت به چاپ این کتاب انجامید.

ممنونم از سرکار خانمها زهرا سلیمی و مرضیه رادبخش که کمکهای فراوانی به من کرده اند.